'స్థానిక పాలన' పత్రిక నిర్వహించిన గ్రామీణ కథల పోటీలో
కన్సోలేషన్ బహుమతి పొందిన కథ

వానా వానా వల్లప్ప

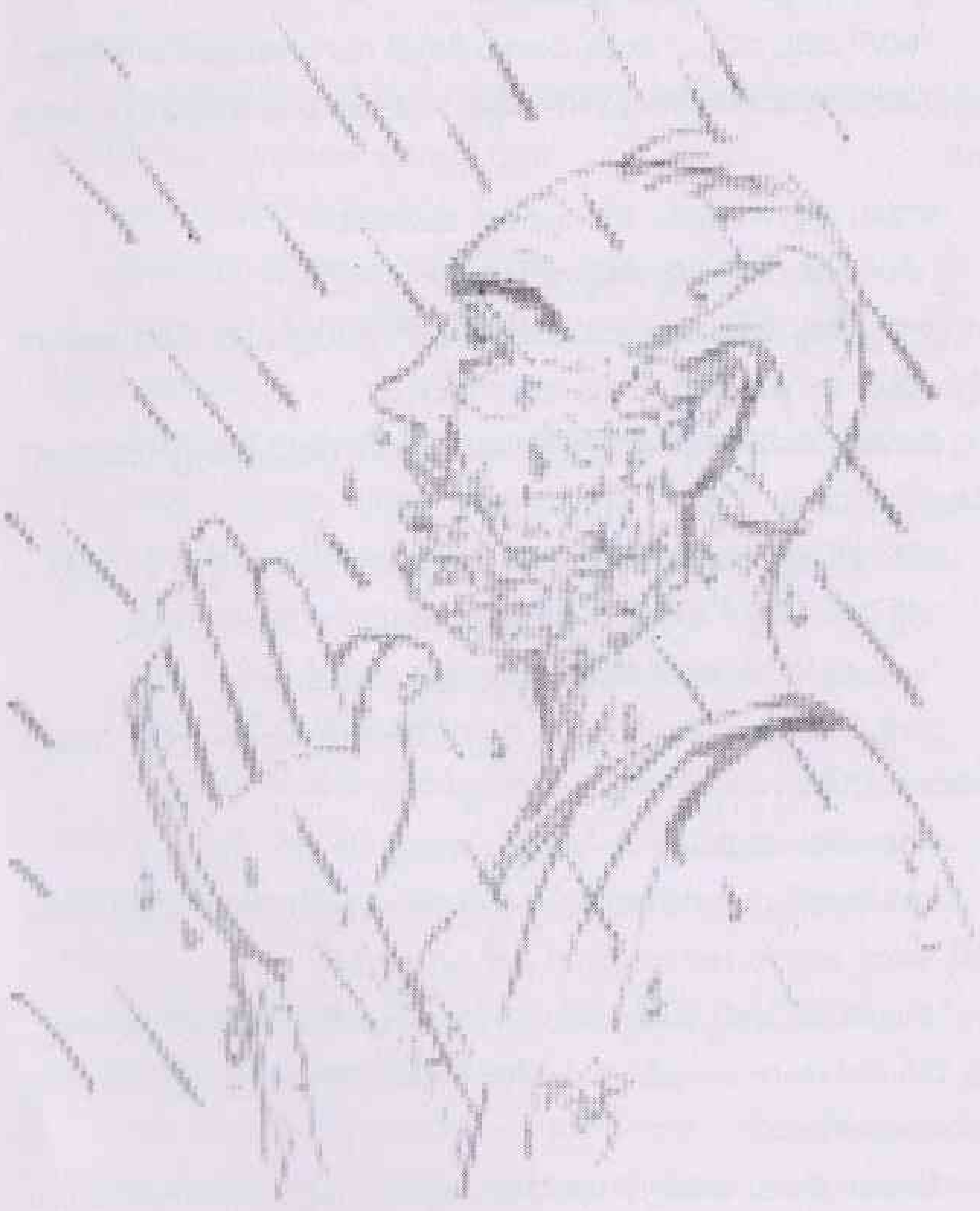

ఆటో దిగుతోన్న కొడుకునీ, కోడల్నీ, మనవడ్నీ, మనవరాల్నీ ఊసి పరమానంద పడిపోయారు రాఘవయ్య.

"రండి...రండి...ప్రయాణం బాగా సాగిందా?" అంటూ గబగబా అరుగు దిగివెళ్ళి వారి బ్యాగులు అందుకున్నారు.

వాటిని ఇంట్లో పెడుతూ, "ఎక్కడున్నావే? అబ్బాయీ, కోడలూ వచ్చారు. కాళ్ళు కడుక్కోడానికి నీళ్ళుతే..." అంటూ కేకపెట్టారు.

"ఇదిగో వచ్చె, వచ్చె..." రెండు చెంబుల నీళ్ళతో గబగబా వచ్చింది కామాక్షమ్మ.

"ఎలాగున్నావురా నాయనా...బాగా చిక్కేవు..." కొడుకు వంక ఆప్యాయంగా చూస్తూ అంది.

కొడుకు చిన్నగా నవ్వేడు. కోడలు మూతి ముడిచింది.

"అలా మొక్కలకాడి కెళ్ళి కాళ్ళు కడుక్కోండ్రా....."

వాళ్ళు కాళ్ళ మీద నీళ్ళు పోసుకున్నారో లేదో మరుక్షణం ఆ నీటిని ఆత్రంగా పీల్చేసింది భూమి. తడి తగిలి మొక్కలు పులకరించాయి.

మనవడ్నీ, మనవరాల్నీ సందిట్లోకి తీసుకుంటూ "ఏం చదువుతున్నార్రా భడవలూ!" అడిగారు రఘువయ్య.

"నేను ఫిఫ్త్ క్లాస్, చెల్లి థర్డ్ క్లాస్" అన్నాడు మనవడు రఘు గొప్పగా ఫీలవుతూ.

"థర్డ్ పాస్. ఫోర్త్‌లో కెళ్తున్నాను గ్రాండ్ ఫా" అంది మనవరాలు వినూష.

"ఆ ముక్కలేవో తెలుగులో చెబితే నాకర్థమవుతుంది కద్రా"

"వాళ్ళది ఇంగ్లీషు మీడియం. వాళ్ళ స్కూల్లో తెలుగు ముక్క మాట్లాడితే ఎండలో నిలబెడతారు!" గొప్పగా చెప్పిందామె.

కోడలి మాటలకు వింతగా చూశారు రాఘవయ్య.

"మన భాషల్లో మాట్లాడితే తప్పు ఎలా అవ్వుద్దిరా అబ్బాయ్. కాలిలో ముల్లు గుచ్చు కుంటే 'అమ్మా' అంటాం గాని ఇంగ్లీషులో ఏదో అనం కదా!"

"ఈ జనరేషన్ వాళ్ళు మమ్మీ అంటార్లే గాని మీ ఒంట్లో ఎలా వుంటోంది నాన్నా. రోడ్లు మరీ దారుణంగా ఉన్నాయేంటి. ఆటోలో నాలుగు కిలోమీటర్లు వచ్చేసరికి ఒళ్ళు హూనం అయిపోయింది....."

"మాటలు కోటలు దాటిస్తారు గాని పల్లెటూళ్ళనెవరు పట్టించుకుంటార్రా! స్నానం చేద్దువుగానుండు.....ఇదిగో నిన్నేనే. ఆ కావిడిబద్ద అందుకో....."

కావిడి బద్ద, రెండు బిందెలూ తెచ్చివ్వగా కావిడిని భుజాన వేసుకున్నారు రాఘవయ్య.

"ఇంట్లో నీళ్ళు లేవా?" నొచ్చుకుంటూ అడిగాడు కొడుకు నాగేశం.

"ఇంకా కాలవలు వదల్లేదురా. గోదావర్లోనూ నీళ్ళు లేవు. మాసెడ్డ ఇబ్బందిగా ఉందనుకో. చెరవులోని బురద నీరే కాసుకుని తాగుతున్నాం. ఊళ్ళోని ఒకట్రెండు నూతుల్లో నీళ్ళు బాగానే ఊరుతున్నాయి. వాటితోనే ఊరు బతుకుతోంది."

మాట్లాడుతూనే మెట్లు దిగి వడివడిగా వెళ్ళారు. మరి పది నిమిషాలకి నీటి బిందెల్తో వచ్చారు రాఘవయ్య.

"గ్రాండ్ ఫా! బుల్లి తువ్వాయి బావుందా?" క్రిందటేడాది వచ్చినప్పుడు పుట్టిన గేదె దూడని గుర్తు చేసుకుంటూ అడిగాడు రఘు.

"చూద్దురుగాని రండి....."

తాత వెంట పిల్లలిద్దరూ పశువుల కొట్టంలోకెళ్లారు.

ఎద్దుల జత, రెండు గేదెలు, ఒక దూడ వున్నాయి. అన్నీ బక్కచిక్కి డొక్కలెగరేస్తూ జాలిగా చూస్తున్నాయి.

మోరెత్తి జాలిగా చూస్తోంటే "అలా చూస్తున్నాయేంటి గ్రాండ్ ఫా" అడిగింది వినూష.

"ఆకలి చూపుల్రా. ఎక్కడా పేరుకి పచ్చగడ్డి లేదనుకో. ఎండుగడ్డి ఎంత తింటే మాత్రం కడుపు నిండుద్దీ" వాటి వీపు నిమురుతూ బాధగా అన్నారు రాఘవయ్య.

"తువ్వాయి బాగా పెద్దదయ్యింది గ్రాండ్‌ఫా" అన్నాడు రఘు.

"దాని వయస్సుకి ఇంకా ఎదగాల్రా. సరైన తిండిలేక...."

"మంచి ఫుడ్ పెట్టొచ్చుగా"

"పెట్టడానికి ఉంటే కదా. చుట్టుప్రక్కల ఎక్కడైనా పచ్చగడ్డి ఉందేమో చూడు. రోళ్ళు పగిలే ఎండలకి మాడిపోయాయి. ఏవైందో ఏవో ఎన్నడూ లేనంతగా ఎండలు కాసేస్తున్నాయి. చెట్లు చూడు ఎలా తలలు వేలాడేశాయో. ఒక పువ్వా లేదు, ఒక పిందె లేదు....."

"ఇదంతా గ్లోబల్ వార్మింగ్ ఎఫెక్ట్ గ్రాండ్‌ఫా. ఓజోన్ లేయర్ పాడయ్యింది. అందుకే ఈ మార్పులన్నీనంట. మా టీచర్ చెప్పింది"

రఘు మాటలు అర్థంకాకపోయినా తలాడించారు. "వీరబ్రహ్మంగారు ఎప్పుడో చెప్పేర్రా. కాలాలు మారిపోతాయట. వానాకాలంలో ఎండలు, ఎండాకాలంలో వానలు. ఈసారేవయ్యిందో గాని ఎండలే ఎండలు. ఆకాశంలో నల్లమబ్బే కదల్లేదు...."

ఆశగా ఆకాశం వంక చూసి చూసి నిట్టూర్చారు రాఘవయ్య.

"ట్రీస్ కట్ చెయ్యడం ఎయిర్ పొల్యూషన్ వల్లే రెయిన్ రావట్లేదు గ్రాండ్ ఫా. నా బుక్కులో వుంది"

వినూష మాటలకి "నీకేం తెలీదు వూరుకో. నేను చెప్పిందే కరెక్టు గ్రాండ్ ఫా" అన్నాడు రఘు.

వాళ్ళిద్దరూ గొడవ పడుతోంటే విడిపించి నచ్చజెప్పారు.

అంతా కలిసి భోంచేస్తోంటే, "అయితే నీటికి కరువొచ్చిందన్నమాట" అన్నాడు నాగేశం.

"అసలిక్కడేమున్నాయనీ మట్టీ మశానం తప్ప!" మొఖం చిట్లిస్తూ పెడసరిగా అందతడి భార్య.

"అలా మాట్లాడతావేంటి గంగా. లోకానికి అన్నం పెడుతున్నవి పల్లెటూళ్ళే కదా. కాలం ఎప్పుడూ ఒక్క తీరుగా ఉండదు. నవ్విన నాపచేనే పండుద్ది. రేపటికేమవ్వుద్దో ఎవరికి తెలుసు. అవునూ – గోదావరి నీళ్ళు కూడా హైదరాబాదు తీసుకెళ్ళిపోతారంటగా?!"

అత్తగారి మాటల్లో 'మా నోటి కాడి అన్నం లాగేసుకుంటారా' అన్న భావం కన్పించి "నాకు తెలీదు" అందామె మొఖం ఎర్రగా చేసుకుని.

"ఊరు ఎవరో శపించినట్లు అయిపోయిందిరా అబ్బాయ్. వానల్లేపోయేసరికి తాగునీటికి, సాగునీటికి అన్నిటికీ కటకటగానే ఉందనుకో. పక్షులూ, పశువులూ మాడిపోతున్నాయ్. ఆకుమడి ఎండిపోతోంది....."

రాఘవయ్య స్వరం గాద్గదికమయ్యింది.

"కాలం కాని కాలం అయిపోయింది. ఏ చెట్టుకీ చిగురూ లేదు, పూతా లేదు....!" కళ్ళొత్తుకుంది తల్లి.

"నీళ్ళు లేకపోతే అబ్బో చాలా కష్టం" రెండ్రోజులు కుళాయి రాకపోతే తాము పడ్డ అవస్థలు గుర్తు చేసుకుంటూ అన్నాడు నాగేశం.

"పంచభూతాలు చల్లగా చూస్తేనే జీవులన్నీ సుఖంగా ఉంటాయిరా. ఏది కన్నెర్ర జేసినా ప్రళయమే!"

రాఘవయ్య మాటలకి, "భూతాలంటే దెయ్యాలా డాడీ" అడిగాడు రఘు.

"ఛా ఛా కాదురా. భూమి, నీరు, నిప్పు, గాలి, ఆకాశం. ఈ అయిదింటిని పంచ భూతాలంటారు. ప్రకృతి వీటి మీదే ఆధారపడి ఉంది. వీటిలో ఏది ఎక్కువైనా ముప్పే. ఏది తక్కువైనా ముప్పే"

"అందుకే సేవ్ ట్రీ, సేవ్ వరల్డ్ అన్నారు కదా డాడీ" అంది వినూష.

"ఏమంటోందిరా"

"వృక్షో రక్షతి రక్షిత: అంటోంది...."

రాఘవయ్య ముఖం వికసించింది. "మా తల్లే" అంటూ మనవరాలి తల నిమిరారు.

రఘుకి ఉక్రోషం వచ్చేసింది. "వినూ అలా చెప్పలేదుగ్రాండ్ ఫా. డాడీయే కల్పించి చెప్పేరు" అన్నాడు.

"పోనీ నువ్వు నాకు అర్థమయ్యేలా చెబుదువు గాన్లే. ముందు అన్నం తిను"

భోజనాలయ్యాక పెరట్లో ఆరు బయట నులక మంచాలేసుకుని కూర్చున్నారు.

తాత ఒళ్ళో తల పెట్టుకొని చెరో ప్రక్కనా పడుకున్నారు రఘు, వినూష.

"చుక్కలు లెక్కపెడితే నిజంగా సురుడు కాయలొస్తాయా?" వినూష అడిగింది.

"ఛా. ఏం రావు. మా మిస్ చెప్పింది. మూన్లో ముసలమ్మ రాట్నం వడుకుతుందని చెప్పేవుగా గ్రాండ్ ఫా. అదంతా ఫాల్స్ అంట....."

"నాకు తెల్సింది చెప్పేను. మీరు చదివిన పాఠాలేంటో నాకు చెప్పండి తెలుసుకుంటాను....."

"మూన్లో పెద్ద పెద్ద లోయలున్నాయిట....."

"అక్కడ నీళ్ళున్నాయా?"

"నీళ్ళా? మరేమో..... ఏమో మరి....."

"అక్కడ చెట్టూ చేమా ఉన్నాయా?"

"వూహూ లేవు"

"అయితే నీళ్ళుండవురా. నీళ్ళుంటే ప్రాణం వుంటుంది. ప్రాణం ఉంటే చెట్టు ఉంటుంది. చెట్టు వుంటే పశువు ఉంటుంది. దానితో బాటు మనిషీ ఉంటాడు....."

తాత వంక అబ్బురంగా చూశారు పిల్లలు. రాకుమారుల కథలు చెప్పించుకుని వింటూ నిద్రపోయారు.

* * *

"గుళ్ళో వరుణయాగం చేస్తున్నార్రా. రారాదూ?" మర్నాడు కొడుకుని అడిగారు రాఘవయ్య.

"నేను రాలేను గాని పిల్లల్ని తీసుకెళ్ళు నాన్నా. చూస్తారు....."

రాఘవయ్య వెంట ఉత్సాహంగా కబుర్లు చెబుతూ వెళ్ళారు రఘు, వినూషా.

గుడి ప్రాంగణంలో హోమగుండం ఏర్పాటు చేసి, వేద పండితులు మంత్రాలు చదువుతూ యాగం చేస్తున్నారు. ఊరంతా తరలి వచ్చింది. భక్తిశ్రద్ధలతో చూస్తూ కూర్చున్నారు రైతులూ, కూలీలూ, చేతిపని వారూ.

వర్షం కురిస్తేనే వారికి భుక్తి లభించేది.

హోమగుండంలోంచి పొగలు పైపైకి ప్రాకుతోంటే ఆశావహంగా చూస్తున్నారు రాఘవయ్య.

"ఇలా చేస్తే రెయిన్ వస్తుందా గ్రాండ్ పా"

అవునంటూ తలాడించారాయన. "ఆ పొగలు పైపైకి వెళ్ళి మేఘాలని కదిలిస్తాయి. చల్లబరుస్తాయి. వర్షం కురుస్తుంది......."

"నేన్నమ్మను"

"ఎయిర్ పొల్యూషన్‌కి మనకి దగ్గులూ తుమ్ములూ వస్తాయిగా. అలాగే ఇదన్నమాట. కదా గ్రాండ్ పా?" ఆరిందాలా అంది వినూష.

"నీకేం తెలీదు పో....."

మనవరాలు బుంగమూతి పెట్టింది. ముచ్చటగా అన్పించి బుగ్గ గిల్లుతూ, "నువ్వు గడుగ్గాయివేనే" అన్నారాయన.

"నాది క్లాస్ ఫస్ట్ ర్యాంక్. చెల్లికి థర్డో, ఫోర్తో వస్తుంది" తనే తెలివైన వాడ్నని చెబుతూ అన్నాడు రఘు.

అలాగా, బాగా చదువుకోండి. మీరెన్నో ఎన్నో కొత్తవి కనుక్కోవాలి. మీ వల్లనే ఊళ్ళు మళ్ళీ పచ్చదనంతో కళకళలాడాలి. నీరు గాలి పంటా పుష్కలంగా దొరకాలి. కూడుకీ, గుడ్డకీ లోటులేని కాలం రావాలి......" గొణుక్కున్నట్టుగా అన్నారు.

* * *

ఆ మరుసటి రోజున నీటి బిందెల్లో కప్పల్ని వేసి ఊరంతా డప్పుల్తో ఊరేగించారు.

"షిట్. మరీ ఇంత మూర్ఖత్వమా. కప్పల్ని ఊరేగిస్తే వర్షాలొస్తాయా?" అన్నాడది చూస్తూ నాగేశం.

"అందుకే పల్లెటూరి వాళ్ళని గేలిచేస్తుంటారంతా" హేళనగా నవ్వింది గంగ.

"కప్ప బెకబెకలు వాన రాకడకి సూచనరా. ఆశ పీక మహా లావురా. ఏదో రకంగా చుక్క రాలితే చాలని మా తాపత్రయం. గొంతెండిపోయిన వాడి పరిస్థితి ఇలాగే ఉంటాందిరా అబ్బాయ్...."

"పట్నపోళ్ళు మీకేం తెలుస్తాయి మా కష్టాలు. నీళ్ళూ, పాలూ అన్నీ మీ ఇళ్ళకే నడిచొస్తాయాయె!" స్వగతంలా అంది కామాక్షమ్మ చిన్నగా నిట్టూరుస్తూ.

"అలా కళ్ళల్లో నిప్పులు పోసుకోకపోతే మీరూ పట్నం రావచ్చుగా!" అనబోయి, నిజంగా వచ్చేస్తారేమోనని భయపడి, మింగేసింది గంగ.

చిత్రంగా ఆ సాయంత్రానికి వాతావరణంలో మార్పు వచ్చింది.

ఆకాశంలో నల్లని మేఘాలు పరుగులు తీయసాగాయి.

"ఒరే రఘూ, వినూషా రండ్రా.... ఆకాశం కరుణిస్తోంది చూడండి......" వీధిలోకెళ్ళి చిన్నపిల్లాడిలా అరిచారు రాఘవయ్య.

పిల్లలంతా పరుగున వెళ్ళారు. కామాక్షమ్మ గబగబా పెరట్లోకెళ్ళి ఆకాశం వంక చూస్తూ దణ్ణాలు పెట్టసాగింది.

అరుగుమీంచి తొంగిచూసి "గాలి చల్లగా వుంది. వర్షం రావచ్చు" అన్నాడు నాగేశం.

"రావచ్చు కాదురా వస్తుంది..... అదిగో ఉదయిస్తోన్న చంద్రుడి చుట్టూ గుడి కట్టింది చూడు........ఇవిగో ఈ దిక్కున మెరుపులు మెరుస్తున్నాయి...." ఆనందోద్వేగాలతో ఊగిపోతున్నారు రాఘవయ్య.

చిటపటమంటూ చినుకులు మొదలయ్యాయి.

ఊళ్ళోని అన్ని ఇళ్ల నుంచి జనం వీధుల్లోకొచ్చి ఉత్సాహంగా చిందులెయ్యసాగారు.

పిల్లల సంబరం సరే సరి. ఒకటే గంతులు!

"రెయిన్ రెయిన్ గో ఎవే రెయిన్ రెయిన్ గో ఎవే...." చిందులేస్తూ గొంతెత్తి పాడారు రఘూ, వినూషా.

రాఘవయ్యకేదో అనుమానమొచ్చి "పిల్లలు ఇంగ్లీషులో ఏమంటున్నార్రా" అని కొడుకుని అడిగాడు.

అతడు ఎంబ్రాస్సింగా ఫీలవుతూ "వాళ్ళకి స్కూల్లో నేర్పే రైము..... వానా వానా వెళ్ళిపో అని......" అన్నాడు.

అతడి మాటలు పూర్తి కాకుండానే విసవిసా వెళ్ళి పిల్లల చెంపలు చెళ్ళు మన్పించారు. వారి రెక్కలు పట్టుకుని ఇంట్లోకి తీసుకొచ్చి "ఇంకెప్పుడూ ఆ పాట పాడొద్దు. పాడితే ఏం చేస్తానో నాకే తెలీదు" అంటూ తీవ్ర స్వరంతో హెచ్చరించారు.

తాత ఉగ్ర రూపానికి బెదరి పరుగున వెళ్ళి తల్లిని చుట్టేశారు పిల్లలు.

"అయ్యో అయ్యో – పసిపిల్లలని చూడకుండా వాళ్ళ చెంపలు వాయ గొడతారా... మీకు చేతులెలా వచ్చాయి?" కయ్‌మంది గంగ.

"నేను కొట్టింది వాళ్ళని కాదు. అవి నేర్పిన వాళ్ళని. అవి పాడుతున్నా తప్పని చెప్పని మిమ్మల్ని. వానని వరుణ దేవుడంటూ పూజించే సంస్కృతి మనది. గుర్తుంచు కోండి..."

"పిల్లలేదో పాడితే అది నిజమై పోతుందన్నట్టు కోప్పడతావేంటి నాన్నా....." మొఖం వికారంగా పెట్టుకుని వాళ్ళని సముదాయిస్తూ అన్నాడు నాగేశం.

"బాలవాక్కు బ్రహ్మ వాక్కు అన్నార్రా. వాళ్ళలా అనకూడదు. అననివ్వకూడదు" అంటూ వర్షంలోకెళ్ళి ప్రాణధారలో నిలువునా తడిసి ముద్దవుతూ పొంగిపోసాగారు రాఘవయ్య.

భగవత్ సాక్షాత్కారమైనట్టుగా ఉందాయనకి.

"విన్నారా మీ పల్లెటూరి బగ్గిరాయి మాటలు? మా ఊరు మా వాళ్ళు అనింకోసారి అనండి చెబుతా....." భర్త వంక తీవ్రంగా చూస్తూ చెప్పి పిల్లల్ని తీసుకుని విసురుగా గదిలోకెళ్ళిపోయింది గంగ.

చేష్టలు దక్కి చూస్తుండిపోయింది కామాక్షమ్మ.

బయట వర్షం పెద్దదైంది. రోడ్డు మీద నీళ్ళు కాల్వలు కట్టసాగాయి.

మరుసటి రోజు ఉదయమే అటక మీంచి నాగలి బయటికి తీసి కర్రూ అదీ సరి చూసుకోసాగారు రాఘవయ్య.

రాత్రి మూడు దిక్కుల వర్షం కురిసింది. పొలాల్లో నీళ్ళు నిలిచాయి. ప్రకృతిలో చైతన్యం పొంగి పొర్లుతోంది. రైతులకి పండగొచ్చినట్టుగా ఉంది!

* * *

బ్యాగులు సర్దుకునొచ్చారు నాగేశం, గంగా.

"మేం వెళ్తున్నాం నాన్నా........." మెల్లగా అన్నాడు.

"నాల్రోజులుంటామన్నావుగా" తన పనిలోంచి చూపులు మళ్లించకుండా అన్నారు.

"ఆఫీసులో అర్జంటు పనుందని ఫోన్ వచ్చింది. మీరైనా ఇక్కడ ఎండకి ఎండుతూ, వానకి తడుస్తూ ఇబ్బంది పడటం ఎందుకు నాన్నా. మాతో ఉందురుగాని సిటీకొచ్చేయండి....."

"ఈ ఇంటినీ ఈ ఊర్నీ వదిలి రాలేంరా. మా కట్టెలు ఈ మట్టిలో కలవాల్సిందే"

"వాళ్ళ చాదస్తం వాళ్లది. అలాగే ఉండనీండి. వాళ్ళకి ఈ ఇల్లే వైకుంఠం. ఈ ఊరే కైలాసం!" గంగ అంది పెడసరంగా.

"బాగా చెప్పేవు తల్లీ. మాకిదే కాశీ. ఇదే మక్కా. ఇదే జెరూసలేం. ఎందుకో తెలుసా తల్లీ? ఈ నేలలో ప్రాణశక్తి వుంది. ఈ నీటిలో చైతన్యం వుంది. ఈ గాలిలో ఊపిరుంది. ఈ చెట్టూ చేమల్లో జీవం వుంది. ఈ పల్లెల్లో మానవ మనుగడకి అవసరమైన విత్తు ఉంది...."

రఘు, వినూషలకి కొంతే అర్థమైంది. అయినా ఎంతో అర్థమైనట్లు తప్పట్లు కొట్టారు.

రాఘవయ్య కళ్లల్లో ఆశాలతలు గబగబా పాకి పుష్పించాయ్.

(స్థానికపాలన మాసపత్రిక, సెప్టెంబర్ 2011)